

Indult BÉTSBOL Szeredán 30. Május. 1787.

BCU Chui / Central University Library Chui

KERSONESUS.

A z Európai leg-nagyobb Fejek' nyári mulató szűl-
 lása Kersonésus. — Hát a' magát Isten' osto-
 rának nevezett, mindenütt győzedelmes, csak az
 edgy haláltói győzettetett Attilának hajdani Birodal-
 ma, és határozhatatlan hatalma Kersonésusban nyer-é
 párt magának? avvagy, lehet-é még a' föld-fizínén
 toha többé nem látott pompát tsinálni? Avagy le-
 het-é Katharinának a' maga fenevadhoz hasonlő Job-
 bágyinak vad indulattyokat pénzel, erővel, szép szó-
 val, vagy akár mivel-is meg-venni, 's enyhíteni?
 Ezek azok a' kérdések, mellyeknek meg-fejtésében
 a' világ' leg-okofabb Hazafiai izzadoztak, és senki-
 sem vala, a' ki tökéletesen felelt volna rá. Tekin-
 tsunk Kersonésusba a' leg-nagyobb Fejek' nyári mula-
 tó

tó szállásába, és 30 milliom eleven lelkes fejből álló emberi sokaságnak Fejedelem Afzszonyát *II-dik Katharinát*, *II-dik Jöseffel*, az ő leg-kedvesebb Baráttyával, és (ki-tudná ki-mondani) sok nagy jó akaróival olly tsendesen láttyuk követni a' maga gyözedelmi pompáját, mintha Oszakovban mind meghóltak volna a' Jantsárok, és mintha a' Török-tsata szeléről soha edgy betűt se írtunk volna. Hogy a' Királyok, és Fejedelmek utazzanak, a' gyakran meg-esik; kivált a' mi időnkben, de többnyire csak a' nyári próba-táborokig, de hogy, mint *Katharina*, 500 órák alatt csak nem a' *Keresztelő Sz. János* sivatag pusztaín utazzon, és a' maga mértékét meghaladott hatalmát, *Adámnak* illy mezsze fekvő fene fia között tsudáltassa, ahoz még csak *Attilának*, *Nagy Sándornak*, *II-dik Jösefnek*, és *II-dik Katharinának* volt szerentséjek. — *Krémentsukig* a' *Dni-per* vizén mene *Katharina* *Kerfonésus* felé, hól a' *Molduvai* le-tett, és meg-szökött Fejedelemnek *Maurokordátó Sándornak* szerentséje vala. ő *Felsége* lábái előtt térdre esni. Ettől fogva, szárazon méne a' *Tsászárné Kerfonésusig*. A' hajóval való úti készülete a' *Tsászárnénak* csak 200 ezer piászterekbe kerüle. — Hogy már *Kerfonésusba* szerentsésen bé-érkeztenek (talám jönnek-is már *viszsa*) légyen, azt bizonyoson tudja a' *Publikum*; de az ott történt, és végbe ment dolgokról kevés bizonyost tudhatunk még eddig. — Midőn a' mi *Hazánk* édes *Attya II-dik Jösef* *Lembergen* ment volna *keresztül*, az *Augustána* *Vallású Prédikátorok* *Elöl-járójának Hofman* *Urnak*-is, némelly *Vallásbéli* dolgokban elő-adódott nehézségeknek jelentése végett, kegyelmesen magához bemenő engedelmet ada a' *Felséges Monárkha*, és 27-dikben nem csak az *Ur-Vatsorája* ki-szolgáltatója al-

kalmatofságával jelenék-meg ezeknek templomjokban; hanem a' Lengyel Gárda fő Kapitánnya Hertzeg *Tsartoriszki Adám Úrral* a' Prédikátziónu-is végig ott valának, és már előre meg-parantsolta vala ő Felsége, hogy a' szokott Palotában tartafsék az Isteni szolgálát, melly éppen az ő Felsége szállása felett vala, azt mondván: az én szállásom nem léfzen akadállya az Isten' tisztelete helyyének. Elment Lembergben a' Semináriumba, és parantsolt, hogy azt még a' nyáron olly nagyra épittsék, hogy abban 400 Kis-papoknak alkalmas tanúláfok, és neveltetések lehessen. — Minthogy pedig atten eddig a' Kis-papok a' szegénység miatt tsak 80-vanon valának, 320-nak az Ekklesia' Kászájából tartásra való költséget rendele. Mig pedig a' Seminárium megépülne, addig-is az Isteni tudományt tanulni kívánó ifjaknak meg-parantsolá, hogy a' tanításra járának, és kinek kinek ezek közzül 150 forint fizettetnék; következés-képpen, mint fel-öltözött Kis-papok, ollyan törvények és rend-tartások között légyenek. Ki-tudná elő-fzámlálni az ő Felsége mostani úttyában tselekedett Felséges dolgait! de nézzük tovább. — Az a' véghetetlen Muszka Tábor, melly egész hadi erővel illyen mészsze földre utazott, és a' Kersonésus környékén fakszik, vallyon vilzsa magyépuska-szó nélkül, vagy nagyobb része már edgyjártást Beszszarábiában Quártélyban marad? most minden órán meg-halják: elég az, hogy, némelly Levelek szeréut, a' Török-is Követet küldött vala Kersonba, ki az ő ellene tett minden kívánságok ellen protestálna; de a' Politikusok nem akarják hinni, hogy ezen Követet a' Muszka Tsászárné kávára marasztotta volna. — Azt-is olvassuk a' közönséges hírekből, hogy a' mi F. Monárkhánk (sub inco-

gui.

gnito) edgy kis útát kíván vala, Kersonésusból való visszfa jöveletekor Konstantzinápoly felé tenni; de Hertzeg Kaunitz Úr által beszélteték-le ezen tüzjáról — ki az Egekre kéré, hogy ezt, az egész Világért se tselekedné.

ANGLIA. — Itten az egész ország tsendes halgatásban lévén, alattomban való hadi-készületek tapaszttaltatnak; noha a' Kormányozók tellyes igyekezettel azon vagynak, hogy az Ország belső-állapotját a' régi hibáktól meg tisztítván; mind a' büntetésekre, mind a' kereskedésre nézve leg-jobb törvényeket adjanak: a' minthogy. — Ezen hónapnak elején fő Tanácsos *Minkhin* Úr, az alsó Parlamentumba bé-adott írásában a' halált mondó törvényeknek megjobbítását, és a' halálos büntetéseknek el-töröltetésüket jóvasolván, ennek alkalmatofságával ditséri vala a' F. Muszka Tsászárnét, a' meg-holt Pruszszus Királyt, *II-dik József* Tsászárt, és Olasz Országának Kormányozóját; kik a' véres törvényeket el-törölték, és jobb törvényeket szerzettenek; melly tekintetben ők mind ezeknél alábbvalóknak lenni láttatnak. Ezen írásában csak igen kevés vétkeket számlált halálosoknak; ú. m. az Országárulást, a' gyilkosságot, a' gyűjtogatást, a' hamis levelek és Bankó-tzedulák csinálót; mellyek által t. i. másoknak életek veszedelemben forog, vagy a' Közösséges-társaság belső állapotját fel-bontja, A' Törvény-tudók fundamentumait (principium) nevetségesnek, izetleneknek, és nem emberhez illőknek lenni mondja, midőn 12 for. éronyi érzékenység nélkül való dolog egy-érzékenységgel bíró lelkes állatnak életét kotzkáztartja. *Kloper* Úr ezen tüziját *Minchin* Úrnak nagyon fegitette, és elérhozza *Ersébet* Királynénak azon Királyi-székből mondott órátióját, mellyben ezt a' fő-rendeknek jóvasólja va-

ta, és edgy ezen Királyné alatt élt fő embernek irásából azon ígéket, mellyszerént a' halálos törvények tövifseknek, és bogáts-kóróknak mondatnak, mellyek ugyan szúrnak; de semmi gyümölsöt nem teremnek. Még ugyan ezen dologban a' Parlamentum semmit sem végzett; de már midőn Pitt Úr pártját fogta az értelemnek, bizoyoson remélhetjük, hogy Angliában is a' halálos büntetések mondó törvények rövid idő alatt eltöröltetnek, s meg-jobbíttatnak.

HOLLÁNDIA. — Ezen bódogtalan Hazafiaknak azon szerentsétlen hadi-tűzek, melly már rég, hogy a' hammú alatt lappang, már valósággal fellobbant; és meddig fogjon harapozni terjedni, most minél hamarább meg-mutattya az idő. Az ezen Hazafiak' isatájáról jött hírek meg annyiban nem tökéletesek, a' menyiben a' Pátriotáktól származtak; kiknek a' magok ügyekben igen kevés hitelt adhatunk; de hogy a' tsata köztök tsak ugyan meg-lett légyen, a' bizonyos. Ezen hónapnak 9-dikén *Ultrékthez* nem meszfeze edgy *Jutfsdász* nevű faluban 3 Kompánia Katonái feküvén a' Hertzegnek, ezekkel az Ultréki Varga Katonák ellenségi módra öszve-ütének; melly ütközetben noha elébb a' Katonák igen jól forgották légyen-is magokat; mindazáltal (sok lúd difnot gyöz) utóljára a' Pátrioták gyözni láttattak. Noha ezeknek Vezérek, edgy Ultréki Tánáts Úr *Vizszer* ötöd-magával el-esett, és 13-man tsaknem halálos sebbe esének; mindazáltal a' Hertzeg' részén lévökben több kár esett; mert azon kívül, hogy 55-ten el-esenek, 83-mat halálra febbesítettenek, 2 zászlót, 13 dobot, 300 fegyvert és kardot, patrontáskát, gránátérot süveget, a' hadi-kafsát, a' tiszteknék mindenecket, és *Oldenkuf* Vezérnek lovait mind el-rabolták; mellyeket leg-ottan Ultrékbe vivének. Ebből tsak alig,

hogy edgy közönséges hazafiúi fel-zendülés nem tá-
mada. Már most *Ultreknak*, Hágának, Rotterdám,
és Amsterdámnak oltalmazására 2000 fegyveresek
váratnak; és ezenkívül azon 9 regimentek, mellyek
Geldria és Amersfort részéről vagynak, *Ultrektbe* fog-
nak menni. Véghetetlen zenebona, egyenetlenség
és edgymással való ellenkezések vagynak ezen társá-
ságban, úgy hogy, a' mit *Ovidius* a' *Kháosról* mon-
dott vala hajdan: (*Frigida pugnabunt calidis, hu-
mentia siccis, mollia cum duris, et sine pondere
habentia pondus*) azt most a' *Hollandulokról* mond-
hattuk — és ezeknek bizonyoson ütött az óra —
vagy üt most minden órán.

Elegyes Hírek.

Ezen hónapnak 16-án azt írják Prágából: ná-
lunk a' mi Országunk' dísösőséges *Pátrónusának* *Ne-
pomucénus Sz. Jánosnak* innepét az idén-is, valamint
máskor, meg-ültük, és mind az időnek szépsége,
mind pedig fokaknak ezen innepről való el-maradások
tavaly, még a' távolyabb való helyekről-is, véghe-
tetlen fokaságot gyűjtött vala öszve. — Már emlé-
keztünk vala rólla, hogy *Frájsing* Püspök Úr a' né-
met Orzági Püspökök', és Papi Fejedelem' társasá-
gához önként, és nyilvánóságoson hozzá állott légyen.
Ő minden maga papi kerületiben lévő *Prélátusainak*
keményen meg-töltotta, hogy *Hofflái* Prépost Úr-
nak fel-szentelésén, kit a' Pápa nem régiben — in
partibus infidelium *), Püspökek tett vala, meg-
jelen-

*) Így neveztemek azok a' Püspökök, a' kiknek bizonyos Püs-
pökségek nintsen, hanem csak Püspöki titulust viselnek,
és fel-szentelt Püspököknek neveztetnek; ilyenek
tohb-

jelenni meg-ne próbálják. — Frankofurtumban edgy különös új könyv árultatik a' könyv-áruló boltokban; melyet már Bétsben-is láthatni, illy titulus alatt: Edgy Német Országi falusi Kathólikus Dékánynak 6-dik Pius Pápa ő Szentségéhez a' Papok' nöstelenségének el-törlése eránt bé-adott Instántziája. Monachiumban. 1787. Az Író magát *Eugenius Rosenbergnek* a' Baváriai Palatinátusban lévő falusi Dékánynak íja lenni, és meg-bizonyította ezen könyvében azt-is, hogy a' köldülő Barátoknak, a' házaságtalanságnak, és a' meszse földre való Bútsú-járáfoknak el-töröltetések áldásr, és tsendességet hozott az Országba. Szerentséfen járt, hogy a' maga valóságos nevét el-titkolta, mert külbmben az ilyen embert hamar meg-futamtatták. — Miskóltzról írják, hogy a' múlt hónapnak vége felé, megint száz familia új lakó földet kereső Svábok menének itt kereszül, kik koránt sem valának olly szerentséfek, mint az ő előtők bé-jött fok száz attyokfiai; mert a' Kassai Királyi Uradalomban ezt a' feleletet vévén, hogy a' Királyi Jóságokban többé reájok szükség nintsen, szomorúan a' magok úttyokat vizsgálva fordították, azon kívül, hogy tudták volna, hogy a' magok gyermekeikkel hová hajtsák le-fejeiket; azonban a' könyörületes földes Uraságok fokakat közzülök bé-fogadtak. Ezek-től a' Felség. Magyar Kantzellária' Udvara ritkán szokott üres lenni. — Ama Hires Doktor Professor *Maximilián Stoll* Úr egész Bétsnek szomorúságára meghala a' napokban; kinek a' Bétsben Doktorságot tanuló

többnyire a' Pápa követjei, kik minnyájan Püspöki szolgálatot tehetnek, és azon névvel élhetnek, de ezeknek püspökségeket többnyire a' Pogányok bírták.

núló Tanítványi közül edgy Magyar ifjú A. Sámuel
 Úr illyen Epitáfiumot íra, mellyből, minthogy Deákú
 van, tsak edgynehány verset íktatunk ide :

MAXIMILIANO

S T O L L I O

ANNO 1787. 23. MAJI MORTUO
 POSUIT

S. A. M. C.

Stollius hanc parvam Magnus decrevit in urnam

Corpore, parte tamen stat meliore fui.

Extulit Hungarica vitam tellure *) Viennam,

Quam tegit Austriaco trux Libitina solo.

Vindobonae docuit, terris sanavit utrisque,

Hac Doctör, Medicus clarus utraque, fuit,

Imo plus dicam: nostro (non mentior) orbi,

Dum fuit, Hyppocrates, dumque carebit, erit. &c.

Edgy 'Sidónak hirtelen halálával való eleven
 el-temettetése alkalmatosságot szolgáltatott arra, hogy
 a' F. Rendelések szerént ennekutánna 48 ara alatt a'
 'Sidóknak-is a' magok halotjokat el-temetni nagy sum-
 ma pénz büntetés alatt szabad nem léfzen. — Ke-
 gyelmefen el-végezte ő Felsege, hogy a' szükölkö-
 dőkre nézve Budán edgy Királyi Zállagló ház állit-
 tafsék-fel, melly a' következendő Júniusnak első nap-
 ján el-is kezdődik, melly rend-tartással léfzen a' zál-
 logallás, azt ezután fogjuk meg-írni. — Júliusnak 5-di-
 kén a' Pesti Univerfitásnál *Concursus* léfzen, hogy a'
 Pofonyi K. Akadémiába Természet Törvényét tanító
 Professor válaftafsék. —

Sz. S.

*) Először Magyar Országban Hont Vármegyének Rendfzerért
 való Fisikuffa, azután a' Bérsi Univerfitásnak igen híres
 Professora volt.